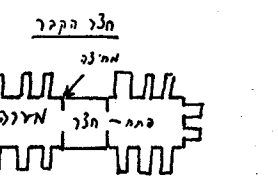

מת תופס ארבע אמות לטומאה. חכמים גזרו שיהא המת מטמא כל הנכנס בארבע אמותיו כדי שלא יהא אדם יקרב לו ויהא סבור שלא יהא איש ולא יטמא: ותמא תוצא. וכן מי שנא דיין במשנה הנשנית בימי אדם המדרש בסדר טהרות (מהלות פט"ו מ"ח): חלר הקבר. שלפני המערה כדאמר סדר בנין הקברות בבבא בתרא (דף קז:) שעושין מערות גדולות של "שש על שש ומופר בטוליא סביב סוכן לרוחות כמדת המת ומוחבו לתוכן והמערה מקורה בתקרה וכיסוי ועשה גומא רחבה בגד המערה ופותח פי המערה לתוך הגומא בכותל המערה כמין פתח ותותה גומא היא חלר הקבר: הטומד בתוכו טהור. כל מקום שהוא עומד בה טהור דכיון דמערה חלוקה הימנה ומחיצותיה ניכרות לא גזור רבנן במתים שבתוכה שיתפמא ד' אמות שביבותיה לגד המערה דכי גזור רבנן ארבע אמות במת המוטל באויר וכגון למעלה אגל גג המערה כדי להרחיק את האדם מלהאהיל על הטומאה אבל כאן יש היכר: והוא שיש בה ארבע אמות. הוא דתשיבא מקום לעצמה אבל פחות מכאן בטלה אגל המערה ולא תשיבא למיהוי מקום לעצמה: וב"ה אומרים ארבעה טפחים. הוי מקום חשוב בכל דוכתא: כמה דברים אמורים. ב"ה אמרו ליה: בשפתחה של חלר למעלה. שאין לה כניסת מדרון במעלות מן הגד אלא כשורדין לה קופצין לה וכשטולין מחוכה מטפס ועולה ולקמן פריך ליפכא מיסתברא: כלפי לייא. כנגד ליפות הפכא דבריך "לייא"-ליפות כדאמר בברכות (דף מח.) כגני לייא כרים שבורים להיכן הולכים, ליפכא מסתברא, מן הגד כשעשו לחלר מדרון ללאת דרך לדדים איכא למימר כיון דלא גזור רבנן ארבע אמות במחיצות ניכרות סגי להאי חלר בארבעה טפחים והעומד בה הרי זה טהור שאין לו במה לטמאו דאיכא לריך לטפס ולעלות שיפשוט זרועותיו ויאהיל וכנפיו על חגל הפתח דכי נפיק מידדי ונפיק נטמא וגמשך לו מן הפתח של מערה לגד פתח של חלר ויולא לו: מלמעלה לא אפשר דלא מאהיל. כיון דאיכא אלא ארבעה טפחים לא אפשר לו לפרוש כנפיו ולטפס ולעלות אלא אם כן מאהיל

[לעיל מג:]

[קדושין פא ע"ב]

[ישעיהו פ"ז]

[נדרים נא: עח. זבחים מה.]

[נדרים כד:]

מתני' ויספו השוטרים לדבר אל העם* וגו' ר' עקיבא אומר הירא ורך הלבב כמשמעו שאינו יכול לעמוד בקשרי המלחמה ולראות חרב שלופה *רבי יוסי הגלילי אומר הירא ורך הלבב זהו המתיירא מן העבירות שבידו לפיכך תלתה לו התורה את כל אלו שיחזור בגללן, רבי יוסי אומר אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, ממזרת ונתינה לישראל, בת ישראל לממזר ולנתין, הרי הוא "הירא ורך הלבב" והיה ככלות השוטרים לדבר אל העם ופקדו שרי צבאות בראש העם, ובעקיבו שר עם, מעמידין זקפין לפניהם, ואחרים מאחוריהם וכשילין של ברזל בידיהן וכל המבקש לחזור הרשות בידו לקפח את שוקיו שתחלת

[לעיל מג.]

[נדרים לד:]

[נדרים לד:]

[לעיל מג.]

[לעיל מג.]

[נדרים לד:]

[נדרים לד:]

[נדרים לד: